

τὴν Μεγάλην Βρετανίαν. Αἱ σπουδαιότεραι ἐφημερίδες, συντασσόμεναι ὑπὸ λογίων ἀνδρῶν, συντείνουσιν ἐπίσης εἰς τὴν ἐνότητα τῆς γλώσσης. Ἐπάρχουσι σελίδες τῶν *Καιρῶν*, ἀμιλλώμεναι πρὸς τὸ γλαφυρὸν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μακώλαιου καὶ τοῦ Βούλουερ. Ἀναγινωσκόμεναι ὑπὸ ἑκατομμυρίων Ἀγγλῶν, καταλείπουσιν ἐντύπωσιν, συγκρατοῦσαν τὸ δημόσιον εἰς τὴν ἀγαθὴν φιλολογικὴν ὁδόν. Ἡ Ἀμερικὴ δὲν εὐμοιρεῖ τύπου, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν κατόχου τῆς γλώσσης, ἀλλ' εἰς μὲν τὰ σχολεῖα αὐτῆς παιδεύονται ἅπαντες ἀνεξίχρητος οἱ κάτοικοι, τὰ δὲ πανεπιστημιακὰ τῆς κέκτηνται καθηγητὰς δοκιμωτάτους περὶ τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ἐάν ποτε ἡ κοινὴ γνώμη ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν ἔκρινεν ἀναγκαστικὴν τὴν εἰσαγωγὴν μεταβολῶν τινων ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ ἢ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσῃ, ἀρμολογία τῆς πρὸς συζήτησιν καὶ πρότασιν τοιοῦτων μεταβολῶν ἢ ἢτο σύνδοδος ἀπεσταλμένων τῶν κυριωτέρων πανεπιστημίων τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας. Τοιαύτη σύνδοδος ἢ ὀρμητικὰ βεβαίως ἐκ τῆς συνετῆς ἀρχῆς τῆς μὴ εἰσαγωγῆς πολλῶν ἐνταυτῷ νεωτερισμῶν, καὶ διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργείας ἢ κατὰσῆσιν ἀναγκαστικῶς εὐχερῶς ἀσπαστὰς τὰς προτάσεις αὐτῆς. Ὀλίγη μεταβολαὶ, ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ μόνον, ἢ διευκολύνουσιν ἐπισημητικῶς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης ὑπὸ τῶν ξένων, καὶ ἢ συντελέσωσιν εἰς τὴν συγκράτησιν τῆς ἐνότητος τῆς προφορᾶς ἐν ταῖς ἀγγλοαμερικανικαῖς χώραις.¹

N. P. II.

1. Ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἡ γαλλικὴ ὀρθογραφία, καίτοι μὴ ἔχουσα τὰς αὐτὰς ἀνωμαλίας τῆ ἀγγλικῆς, γρήσει ὅμως πολλῶν διορθώσεων, ὅπως προσεγγίσει πρὸς τὴν λαλομένην γλῶσσαν. Ἡ ἀνάγκη αὕτη πολλὰκις κατεστή ἐπαισθητὴ, κατὰ δὲ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Βολταίρος, ἔνεκα τοῦ κύρους ὅπερ ἔχεισε, κατόρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ μεταβολὰς τινὰς, αἵτινες ἔγένοντο ἀσπασταί. Ἐπέτυχεν ὅμως διότι αἱ μεταβολαὶ αὗται προέτειναν οὐ μόνον ὀρθογραφίαν ἀλλὰ καὶ εὐφροσύνην. Τοῦναντίον ἕτερος σύγχρονος τῷ Βολταίρῳ ἐπιφανὴς ἐπιστήμων, προτείνας σύστημα ὀρθογραφίας σύμφωναν καθ' ὅλοκληρίαν τῇ προφορᾷ, παρ' οὐδενὸς ἐπεδοκιμάσθη, διότι καὶ οἱ νεωτερισμοὶ οὗ ἤθελε νὰ εἰσαγάγῃ ἦσαν παμπληθεῖς καὶ δὲν ὑπεστηρίζοντο ὑπὸ δημοτικοῦ τινος μεγάλου συγγραφέως ἢ ὑπὸ ἐπιστημονικῶν σωματίων, δυναμένων νὰ ἐπιβάλλουσι τὴν γνώμην των ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Πλείονας ἀνωμαλίας παρουσιάζει ἡ ἡμετέρα ὀρθογραφία, ἣτις ἐπὶ ἱστορικῶν μόνον λόγων στηριζομένη, διαφέρει ἐν πολλοῖς σπουδαίως τῆς προφορᾶς καὶ δὲν παρεμύλλει μὲν πολλὰ προσκόμματα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, διότι αἱ κυριώτεραι αὐτῆς ἀνωμαλίαι προέρχονται ἐκ τοῦ ἰσμοῦ, ἢτο τῆς διὰ μιᾶς φωνῆς, τῆς τοῦ ἰσμοῦ ἀνγνωστῆς πολλῶν φωνέντων καὶ διφθόγγων, ἀλλ' ἢ ὀρθὴ αὐτῆς χρῆσις ἀπαιτεῖ μελέτας εὐρείας, τοῖς δὲ ξένοις δυσχεροστέρα ἀποβαίνει. Πρὸςθεραπείαν τῶν ἀτόπων τούτων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος δύο τῶν ἡμετέρων ποιητῶν, ὁ Ἀθανάσιος Χριστόπουλος καὶ ὁ Ἰωάννης Βηλαράς, προέτειναν ὀρθογραφίαν μεθόλου ἀποκαρτυμένην τῆς προφορᾶς ὁ τελευταῖος μάλιστα καὶ γραμματικὴν ἰδίαν τοῦ συστήματος τούτου ἐξέδωκε, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Μικρὴ ὀρθογραφία γρητὰ γράματα καὶ ἐστὴν ὀρθογραφία τῆς ῥομῆτικῆς γλώσσης*. Ἀλλ' οὐδεὶς συνετάθη αὐτοῖς, διότι, καίτοι τὰ ἐκτετατωμένα τῆς ἐν χρῆσει ὀρθογραφίας εἰσὶν ἀνακρίβητα, εἰς

ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ

Θησεύς ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως καὶ τῆς Αἴθρας, συνοικιστὴς καὶ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων, πολλὰ διαπραξάμενος ἐν τε τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἀνὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἀπέθικεν ἐν ἐκουσίᾳ φυγῇ μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐπὶ τῆς νήσου Σκύρου, θάνατον βίαιον· διότι λέγεται ὅτι ἐκορημίσθη ἀπὸ τινος βράχου ὑπὸ Λυκομήδους, βασιλέως τῆς νήσου, χριζομένου οὕτω Μενεσθεῖ τῷ τοῦ Θησεῦς ἀντιπάλῳ. Ἐπὶ δεκάτῳ αἰῶνι ἐκεῖτο ἐκεῖ τεθαμμένος, λησμονηθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, μέχρι οὗ ὁ Κίμων, καταλαβὼν τὴν νήσον, ἀνεζήτησεν, ἐντολῇ τῆς Πυθίας, τὸν τάφον αὐτοῦ, ὃν ὑπέδειξεν ἀετὸς σκάπτων βουνοειδῆ τινα τόπον διὰ τοῦ ῥάμφους καὶ διαστέλλων διὰ τῶν ἐνύχων, κατὰ τὴν παρὰ Πλουτάρχῳ παράδοσιν· εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐρευνήσας ὁ Κίμων, ἀνεῦρεν ὅστ' ἀσώματος μεγάλου καὶ αἰχμῆν ἐκ χαλκοῦ καὶ ξίφος παρ' αὐτοῖς, ἅτινα ἀνεγνωρίσθησαν ὡς λείψανα τοῦ Θησεῦς. Παραλαβὼν λοιπὸν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγένοντο δεκάτ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς χρεῶς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὡς ἂν ὑπεδέχοντο τὸν Θησεῖα αὐτὸν ζῶντα· θυσίαι δηλ. δημοτελεῖς ἐτελέσθησαν καὶ πανηγύρεις, ἐν αἷς καὶ δραματικῶν ἀγῶνας ἐγένοντο, κατὰ τοὺς ὁποίους ὁ μέχρι τοῦδε νικητὴς ἐν τῇ τραγωδίᾳ Αἰσχύλος ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους, λαβόντος τὸν τῆς νίκης στέφανον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Κίμωνος· ὠρίσθη δὲ ἔκτοτε νὰ θύωσι τῷ ἥρωϊ τὴν δευδὸν ἐκάστου μηνός, ἰδίᾳ δὲ μεγίστη ἔθεωρεῖτο ἡ δευδὸν τοῦ Πυανυφῶνος (Νοεμβρίου), καθ' ἣν οὗτος ἐπανῆλθεν ἐκ Κρήτης. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην, τὸ 469 ἢ 468 π. Χ. γενομένην, ἐνεταφιάσθησαν τὰ ὅστ' αὐτοῦ Θησεῦς καὶ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνηγέρθη ναὸς ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐνταφιασμοῦ, ναὸς οὗ τὴν ἰσρότητα οὐδεὶς τῶν λοιπῶν ὑπερέβαινε, ἐκτὸς τοῦ τῆς Ἀθηναῖς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου.

Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ὁ κάλλιστα καὶ τὴν σήμερον σωζόμενος ἐπὶ ὑψώματος χαμηλοῦ πρὸς τὸ ΒΔ. τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, ἐγγὺς τῆς στοᾶς τοῦ Ἀττάλου καὶ τῆς τῶν Γιγάντων ἢ Ἐπωλύμων καλουμένης, ἐν τῷ ἔσω Κεραμεικῷ, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα *Θησεῖον* (κοινῶς *Τριάντα δύο κολώναις*). Ἄν καὶ ἐσχάτως ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι ὁ ναὸς ἀνήκει εἰς τὸν Ἡρακλέα, ἀκολουθοῦμεν τὴν γνώμην τῶν θεολόγων αὐτῶν ναὸν Θησεῦς διὰ τὸ λίαν πειστικῶν τῶν λόγων αὐτῶν, οὓς δὲν μὰς ἐπιτρέπεται ἐνταῦθα, ὡς πῶρρω ἀποστεινόμενος, νὰ ἐξετάσωμεν, καὶ δι' ὃν λόγον ἔτι παρακατιόντες θέλομεν ἡμεῖς προσθέσει. Περὶ δὲ τοῦ δισχυρισμοῦ τοῦ

πάντας ὅμως πρόβηλον φαίνεται τὸ ἐπιδολαβὴς τῆς ἀποτόμου διακρίσεως ἐνός τῶν σπουδαιωτέρων ἐκ τῶν μετὰ τοῦ ἀρχαιότερου ἑλληνισμοῦ συνδεθέντων ἡμᾶς δεσμῶν.

Ροσσίου, καθ' ὃν ὁ ναὸς οὗτος εἶνε τοῦ Ἄρως, οὐδὲ λόγος, νομίζομεν, πρέπει πλέον νὰ γείνη, μετὰ τὴν ὑπὸ Westermann, Mure καὶ τοῦ ἡμετέρου Πιττάκη γενομένην ἀνασκευὴν τῶν λόγων, οὗς φέρει εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ταύτης ὁ Ῥόσσιος ἐν φυλλαδίῳ ἰδιαιτέρῳ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Τὸ Θησεῖον καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἄρως», ἐκδοθέντι τὸ 1838.

Ὁ ναὸς λοιπὸν οὗτος ἀπετελέσθη ἔτη τινὰ μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν λειψάνων τοῦ Θησεως, ἧτοι περὶ τὸ 465 π. Χ. κατὰ τὸν Δώριον ῥυθμὸν, ἐξάστυλος περίπτερος, ἔχων δηλ. ἐξ κίονας κατὰ τὰς στενωτέρας πλευρὰς καὶ 13 κατὰ τὰς μακροτέρας, αἵτινες καὶ πτερὰ καλοῦνται, δις ἀριθμουμένου τοῦ γωνιαίου. Ὁ περιβόλος τοῦ ναοῦ τούτου εἶχε μεγάλην ἔκτασιν, διότι τὸ ὑπ' αὐτοῦ περικλειόμενον τέμενος ἐχρησίμευεν, ὡς ἐκ τινος χωρίου τοῦ Θουκυδίδου φαίνεται, διὰ στρατιωτικὰς συναθροίσεις, εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις· τοῦ περιβόλου ὅμως τούτου δὲν σώζεται ἵχνος. Ἐντὸς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ τεμένους καίτοι ὁ ναὸς, βαίῳ ἐπὶ κρηπιδώματος ἐκ λίθου Παιραϊκοῦ, φέροντος κατὰ τὰ ἄνω τρεῖς ἀναβαθμοὺς, ὧν οἱ μὲν δύο ἀνώτεροι ἐκ λευκοῦ τῆς Πεντέλης μαρμάρου, ὁ δὲ κατώτερος ἐκ τοῦ αὐτοῦ· καὶ τὸ λοιπὸν κρηπιδῶμα λίθου κοινῶς ἐγένετο δεκτὸν ὅτι δύο εἶνε οἱ ἀναβαθμοὶ τοῦ ναοῦ, μόνον δηλ. οἱ ἐκ μαρμάρου, ἀπὸ δὲ τοῦ τρίτου ἄρχεται τὸ κρηπιδῶμα τὸ πώρινον, καὶ τίθεται τοῦτο ὡς εἰς τῶν λόγων δι' οὗς ὁ ναὸς πρέπει νὰ ἀποδοθῇ τῷ Θησεῖ, διότι τὰ ἤρωα, λέγουσι, δὲν εἶχον, ὡς οἱ τῶν θεῶν ναοὶ, τρεῖς ἀλλὰ δύο μόνον ἀναβαθμοὺς· μικρὰ ὅμως μετὰ προσοχῆς παρατήρησις δύναται νὰ δεῖξῃ, ὅτι οὐχὶ δύο, ἀλλὰ τρεῖς εἶνε οἱ τοῦ ναοῦ ἀναβαθμοὶ, οἱ δύο μαρμαρίνοι καὶ ὁ τρίτος πώρινος, ἰσοῦψῆς καὶ ἰσοπλατῆς τοῖς πρώτοις, καὶ ὅτι μετὰ τὸν τρίτον τοῦτον ἄρχεται τὸ λοιπὸν κρηπιδῶμα διὰ τῆς προσοχῆς μικρὰς προεξοχῆς, ὡς ἐναργέστατα δεικνύει τὸ δυτικὸν πέρας τῆς βορείας τοῦ ναοῦ πλευρὰς.

Μετὰ τὸν στυλοβάτην τοῦ κρηπιδώματος ἔρχονται κανονικῶς οἱ κίονες, τὰ ἐπιστύλια, τὸ διάζωμα, κοσμούμενον δι' ἀνηγλύφων ἐπὶ μόνων τῶν μετοπῶν τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ τῶν παρακειμένων τεσσάρων ἐκτενῶς τῶν μακροτέρων ὑποτίθεται δὲ ὅτι τὰς λοιπὰς ἐκείσμων εἰκάνες, ὅπερ λίαν ἀπίθανον. Ὑπεράνω τοῦ διαζώματος προεξέχει τὸ γείσον μὲ τὰ ἀκροσάνιδα καὶ τοὺς ἤλους, καὶ οὕτω σχηματίζεται τὸ περιστύλιον, ἀποτελοῦν τὴν πρὸς ἀνατολὰς στοᾶν, ἧτοι κυρίαν πρόστασιν, τὴν πρὸς δυσμὰς, βάθος μικρότερον τῆς πρώτης ἔχουσαν καὶ τὰς δύο πλαγίας ἢ πτερὰ. Ἐντὸς τοῦ περιστυλίου τοῦτου καίτοι ὁ σηκὸς, τοῦ ὁποίου ὁ τοίχος καὶ ἡ παραστάς φέρει βάσιν, ἐκ κυματίου καὶ ταινίας συγκειμένην, ἡ δὲ ζωφόρος δὲν περιβάλλει ὅ-

λας τὰς πλευρὰς αὐτοῦ, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τοὺς ἄλλους ναοὺς, ἀλλὰ κοσμεῖ τὴν ἀνατολικὴν αὐτοῦ πλευρὰν, ἐκτεινομένη μετὰ τοῦ ἐπιστυλίου ὑπὲρ τὰς στοὰς, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, καὶ φθάνουσα μέχρι τοῦ περιστυλίου, καὶ τὴν δυτικὴν, περιοριζομένη ἐπὶ μόνου τοῦ πλάτους τοῦ σηκοῦ. Ὁ σηκὸς διαιρεῖται εἰς πρόναον, κυρίως σηκὸν καὶ ὀπισθόδομον· ὁ πρόναος, βάθος ἔχων, μετὰ τῆς πρὸ αὐτοῦ στοᾶς, 33 ποδῶν, ἐκοσμεῖτο ὑπὸ δύο κίονων μεταξὺ τῶν παραστάδων, οὗς ἀφῆρσαν οἱ Χριστιανοὶ πρὸς κατασκευὴν τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ βήματος. Ὁ κυρίως σηκὸς, μήκους 40 ποδῶν, ἔχει τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν τοίχων αὐτοῦ οὐχὶ λείαν ἀλλὰ τῆς τελευταίας ἐξεργασίας χρῆζουσιν· ὁ δὲ ὀπισθόδομος, βάθος ἔχων, μετὰ τῆς πρὸ αὐτοῦ στοᾶς, 27 ποδῶν καὶ μὴ συγκοινωνῶν μετὰ τοῦ κυρίως σηκοῦ, κοσμεῖται ὑπὸ δύο μεταξὺ τῶν παραστάδων κίονων. Αἱ πλίνθοι τῶν τοίχων αὐτοῦ, ὡς καὶ αἱ τοῦ προναοῦ, εἶνε λείαι μόνον ἐν ταινίᾳ περὶ τὰς ἀρμογὰς, ἐν ᾧ κατὰ τὰ λοιπὰ ἔχουσιν ἐργασίαν ὁμοίαν ἐκείνης, ἣν εἶπομεν ὅτι ἔχουσι καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπιφάνειαι τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ, μᾶλλον δὲ, τελειοτέραν πως ἐκείνης. Ἡ παραστάς τοῦ ὀπισθοδόμου ἐπὶ τοῦ βορείου καὶ τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ ναοῦ ἔχει πᾶχος μικρότερον καὶ τοῦ $\frac{1}{2}$ τοῦ πάχους τῆς τοῦ προναοῦ, ἐπὶ τῶν αὐτῶν πλευρῶν· τὰ δὲ μεταξὺ τῶν δύο κίονων καὶ τῶν κίονων καὶ παραστάδων ἀνοίγματα (μεταστύλια) ἐφράσσοντο κιγκλιδώματι, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν κανονικῶς ἀνὰ δύο διακειμένων ὀπῶν, σχήματος ὀρθογωνίου· τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς τῆς δεξιᾶς παραστάδος ταινία, ἔχουσα οὖσα τῆς βάσεως ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο τὸ κιγκλιδῶμα, πρὸς τούτοις καὶ αἱ κανονικώταται πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς παραστάδος καὶ τοῦ ἀντιστοίχου τοῦ κίονος μέρους, τετράγωνοι ἀνεξέργαστοι ἐντομαὶ, ἐφ' ὧν ἐτερμηκτίζετο βραχίλις, μαρμαρίνη βεβχίως· αἱ ἐντομαὶ αὗται δὲν φαίνεται ἂν ὑπῆρχον καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ μεσαῖον ἀνοίγματα πλευρῶν τῶν κίονων.

Ὁ ὅλος σηκὸς καὶ τὸ περιστύλιον συνδέονται περίξ, ἄνωθεν τῆς ζωφόρου, διὰ τῶν δοκῶν ἐφ' ὧν ἀναπαύονται τὰ φραγνώματα, φέροντα καλυμμάτια οὐχὶ συμφυῆ ἧτοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου, ἀλλὰ ἐκ λίθου Παιρίου, ἐν ᾧ ὅλος ὁ ναὸς εἶνε ἐκ μαρμάρου τῆς Πεντέλης· ἐπὶ τῶν καλυμματίων τούτων εὐρίσκονται καὶ γράμματα, εἰς δῆλωσιν τῆς θέσεως ἐκάστου. Ἡ στέγη ἐκάλυπτε τὸν πρόναον, τὸν ὀπισθόδομον, τὰς στοὰς καὶ μέρος τοῦ κυρίως σηκοῦ, ἀφίνουσα μέρος αὐτοῦ ὑπαίθρον πρὸς φωτισμὸν καὶ ἐπίδειξιν τῶν ἐν αὐτῷ εἰκόνων, ἄνωθεν δὲ τῶν δύο προστάσεων ἀπετέλει τὰ ἀετώματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εὐρίσκοντο ἔργα ὀλόγλυφα, ὡς δεικνύουσι τὰ ἔχνη τῶν γόμφων δι' ὧν ἐκρποῦντο.

Ἐκ τῶν γλυπτικῶν ἔργων τοῦ ναοῦ τούτου, τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δέκα μετοπῶν τῆς κυρίας προστάσεως παριστάνουσιν ἄθλους Ἡρακλέους τὸν ἀριθμὸν δέκα, διότι φαίνεται ὅτι εἰς μετὰ ταῦτα χρόνους ηὔξηθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς δώδεκα. Οἱ δέκα οὗτοι ἄθλοι διάκεινται οὕτως, ἀπὸ νότου: α.) Ἡρακλῆς μετὰ τοῦ λέοντος, τῆς Νεμέας. β.) Ἡρακλῆς καὶ Ἰόλαος πρὸς τὴν Ὑδραν μαχόμενοι. γ.) Ἡρακλῆς δαμάζων τὴν Κερυναίαν ἔλαφον. δ.) Ἡρακλῆς καὶ Ἐρυμάνθιος κάπρος. ε.) Ἡρακλῆς μεθ' ἐνὸς τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους. στ.) Ἡρακλῆς καὶ Κέρβερος. ζ.) Ἡρακλῆς ἀφαιρῶν ἀπὸ τὸν Ἴππολύτην τὸν τοῦ Ἄρεως ζωστήρα. η.) Ἡρακλῆς τὸν Κύνον φονεύων. θ.) Ἡρακλῆς καὶ Ἄνταϊος, παρ' αὐτῷ δὲ ἡ μήτηρ Γῆ, τὰς χεῖρας ἀνατείνουσα. ι.) Ἡρακλῆς λαμβάνων παρὰ τινος τῶν Ἑσπερίδων μῆλον.

Τῶν δ' ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς τεσσάρων μετοπῶν ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς γωνίας παριστάνει Θησέα καὶ Μινώταυρον, ἡ δευτέρα Θησέα καὶ Μαραθῶνιον ταῦρον, ἡ τρίτη Θησέα καὶ Πιτυοκάμπτην, ἡ τετάρτη Θησέα καὶ Προκρούστην· τῶν δ' ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου, ἤτοι τῆς βορείας, ἡ πρώτη Θησέα καὶ Κορυνήτην, ἴσως, ἡ δὲ δευτέρα Θησέα καὶ Κερκύονα, ἡ τρίτη Θησέα καὶ Σκίρωνα, ἡ τετάρτη Θησέα καὶ Κρομμυωνίαν σὺν. Ἐπὶ δὲ τῆς ζωοφόρου τοῦ προνάου, οἱ μὲν, μετὰ τοῦ Μυλλέρου, διακρίνουσι Θησέα κατὰ τῶν Πηλαγνιδῶν μαχόμενον, οἱ δὲ σκηρὴν τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης καὶ τὸ φάσμα τοῦ Θησέως ἐπιφινόμενον εἰς ἐνίσχυσιν τῶν Ἀθηναίων, ἄλλοι τέλος Γιγαντομαχίαν, εἰς ἣν, ὡς γνωστὸν, ἔλαθε μέρος καὶ ὁ Ἡρακλῆς, κινούμενοι ὑπὸ τῆς ιδέας, ὅτι ὅπως ἐπὶ τῆς ζωοφόρου τῆς κυρίας προσόψεως τοῦ περιστελίου ἐτέθησαν τοῦ Ἡρακλέους κατορθώματα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ σηκοῦ ἐτέθη σπουδαῖον τοῦ Ἡρακλέους ἀγώνισμα, ἤτοι ἡ βοήθεια ἣν παρέσχε τοῖς Ὀλυμπίοις εἰς κατανίκησιν τῶν Γιγάντων.

Ὁ συνδυασμὸς τῶν παραστάσεων τῶν δύο τούτων ζωοφόρων εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν θέλουσι τινὲς τὸν ναὸν τοῦτον ναὸν Ἡρακλέους. Ἀφίνοντες τοὺς λοιποὺς λόγους τοὺς ἐναντίον τῆς γνώμης ταύτης, ἀναφέρομεν τοῦτο μόνον, ὅτι αὐταὶ αὐταὶ αἱ παραστάσεις, συνδυαζόμεναι μετὰ τῶν παραστάσεων τῶν λοιπῶν μετοπῶν καὶ τῆς τοῦ ὀπισθοδόμου, ἐφ' οὗ ἀπεικονίζεται μάχη Κενταύρων καὶ Λαπιθῶν, ἐν ἣ φαίνεται ὁ Θησεὺς νικῶν καὶ φονεύων Κενταύρους, αὐταὶ αὐταὶ, λέγομεν, αἱ παραστάσεις καὶ ἡ τοιαύτη διάθεσις αὐτῶν, ὥστε νὰ φαίνηται ἐπὶ τῶν κυριωτέρων τοῦ ναοῦ μερῶν ὁ Ἡρακλῆς εἰς δευτερεύουσαν δὲ θέσιν ὁ Θησεὺς, παρέχει τὸν λόγον τῆς συνυπάρξεως τῶν δύο ἡρώων, προτιμῆσεως δὲ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ὑποδεικνύει εἰς τίνα πρέπει νὰ ἀπαρτῆ ὁ ναός. Ὁ λόγος δὲ οὗτος εἶνε τὸ

σέβας τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὴν παράδοσιν καὶ πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦ Θησέως, βεβαιὸς τοσαύτην πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ ἔσχεν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, ὥστε ὅλα τὰ ἐν Ἀθήναις ἰσθ' αὐτοῦ, ἐκτὸς τεσσάρων, παρεχώρησεν αὐτῷ μετὰ τὴν ἀπολύτρωσίν του ἐκ τῶν δεσμῶν εἰς ἀεὶ κράτει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν Ἄιδωνεύς. Τὸ παράδειγμα λοιπὸν τῆς ταπεινώσεως τοῦ ἡρώος τῶν ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ τοῦ Διὸς ἀκολουθοῦντες οἱ Ἀθηναῖοι, δὲν ἐδίστασαν νὰ ἀποτυπώσωσιν, ὡς εἶπειν, αὐτὴ καὶ καταστήσωσιν αἰσθητὸν, παραχωροῦντες τὰς κυριωτέρας θέσεις τῷ σωτήρι τοῦ προστάτου αὐτῶν καὶ συνδέοντες τὰς πράξεις ἀμφοτέρων οὕτως, ὥστε νὰ φαίνηται καὶ ἡ θέσις τοῦ ἐνὸς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ ἡ εὐγενὴς καὶ μετριόφρων τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων παραχώρησις. Ἀδιστακτικῶς λοιπὸν νομίζομεν ὅτι ὁ ναὸς πρέπει νὰ φέρῃ τὸ τοῦ Θησέως ὄνομα.

Ἐκτὸς τῶν γλυπτικῶν κοσμημάτων καὶ ἡ γραφικὴ εἶχε κατακοσμήσῃ τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τοῦ κυρίου σηκοῦ διὰ Μίκωνος τοῦ Πανόπου, Ἀθηναίου καὶ Πολυγνώτου τοῦ Θαλαίου, γραφάντων ἐπὶ τῶν τοιῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ, κατὰ Παυσανίαν, Ἀμαζονομαχίαν, Κενταυρομαχίαν καὶ ἔργα Θησέως Αἰ εἰκόνας αὐταὶ κατὰ τὸν Raoul-Rochette καὶ Thiersch ἦσαν πινακογραφίαι· κατὰ τὸν Beulé ἦσαν τοιχογραφίαι, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς λείας τοῦ μαρμαροῦ ἐπιφανείας· εἶδομεν ὅμως ὅτι αἱ ἐσωτερικαὶ τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ ἐπιφάνειαι δὲν ἦσαν λείαι, ὥστε ἵνα ἐκτελεσθῶσιν εἰκόνας ἐπ' αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ἐπιχρισθῶσι λεπτῷ τινι στρώματι γύψου ἢ ἄλλης ὕλης· ἀλλὰ ὁ αὐτὸς Beulé λέγει ὅτι ἡ τραχεὶα τῶν τοίχων ἐπιφάνειαι δὲν ἦτο ἐκπαλαι τοιαύτη, ἀλλ' ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἀπέξεσαν αὐτὴν ἵνα ἐξαλείψωσι τὰς παλαιότητας εἰκόνας καὶ μετὰ ταῦτα ἤλειψαν λεπτῷ στρώματι ἀμμοκοινίης ἐφ' οὗ κατεσκευάσαν τὰς ἀγιογραφίας των. Ἀλλὰ ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι οἱ ἄρχαιοι ἔγραφαν ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ ἀμέσως καὶ ὅτι μέχρι τῶν χριστιανικῶν χρόνων αἱ γραφαὶ ἐσώζοντο, διὰ τί νὰ μὴ δεχθῶμεν ὅτι καὶ οἱ Χριστιανοὶ, ἀπαλείψαντες οἰωδῆποτε τρόπον τὰς ἀρχαίας εἰκόνας, ὅπως καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦτο φαίνεται ὑπ' αὐτῶν γενόμενον, ἔγραφαν τὰς ἐκείνων, ἢ ὅτι, κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων παρατηρουμένην συνήθειαν αὐτῶν, μετέτρεψαν τὰς ἐθνικὰς εἰς χριστιανικὰς, τῇ προσθήκῃ χριστιανικῶν συμβόλων, χωρὶς νὰ λάβωσι τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τοσοῦτον κόπον, ἀποξέοντες ὅλους τοὺς τοίχους τοῦ σηκοῦ καὶ ἀλείφοντες αὐτοὺς πάλιν; Ἐπειτα αὐτὴ ἡ ἐργασία τῶν ἐσωτερικῶν τούτων ἐπιφανειῶν τοῦ σηκοῦ, παρεμφερῆς τῇ τῶν ἐσωτερικῶν τοίχων τοῦ προνάου καὶ τοῦ ὀπισθοδόμου, μαρτυρεῖ ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ γείνη ὑπὸ χριστιανικῆς χειρὸς. Πρέπει λοιπὸν

νά δεχθώμεν ὅτι αἱ εἰκόνες εἶχον ἐκτελεσθῆ ἐπὶ λεπτοῦ ἐπιχρίσματος καλύπτοντος τοὺς τοίχους, οἵτινες ἕνεκα τούτου τραχεῖς ἀφῆθησαν, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφανεῖας ἔγραψαν καὶ οἱ Χριστιανοὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐπισκευάσαντες εἰς πολλὰ μέρη τὸ καταπεσὸν ἐπιχρίσμα, λείψανα δὲ τῶν δι' ἀμμοκονίαις ἐπισκευῶν τούτων εἶνε ἴσως τὰ σωζόμενα μικρὰ ἐπιχερυσμένα μέρη. Τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην ἐξέφρασε καὶ ὁ Ott. Müller καὶ Letronne.

Ἐκτὸς τῶν εἰκόνων τούτων ἔβριθεν ὁ ναὸς κοσμημάτων γραφικῶν εἰς ὅλα τὰ μέρη καὶ ἰδίᾳ τὰ μεταβατικὰ, τὰς ταινίας, τὰ κυμάτια, τὰ φατνώματα κ.τ.λ., ἔχον δὲ τοιοῦτων κοσμημάτων διακρίνονται πολλὰ, ἰδίως τῶν ἐπὶ τῆς ταινίας τῆς ἄνωθεν τῆς ζωοφόρου τοῦ σηκοῦ συνθέτων μαζιάνδρων.

Ὁ ναὸς οὗτος ἐκτὸς, τοῦ ὅτι ἐθεωρεῖτο ὡς τιμητικὸν μνημεῖον τοῦ ἥρωος καὶ ὡς τύμβος αὐτοῦ, ἦτο καὶ ἄστυλον διὰ τοὺς φυγάδας, παρέχων προστασίαν τοῖς καταδιωκόμενοις: «ἔστι δὲ φύξιον οἰκέταις καὶ πᾶσι τοῖς ταπεινότεροις καὶ δεδιόσι κρείττονας,» κατὰ Πλούταρχον, «ὡς τοῦ Θεσέως προστατικῆς τινος καὶ βοηθητικῆς γενομένου καὶ προσδεχομένου φιλανθρωπῶς τὰς τῶν ταπεινότερων δεήσεις».

Δώριος τὸν ρυθμὸν φέρει καὶ τὸν τύπον τοῦ Δωρικῆς χαρακτήρος, τὴν σοβαρότητα, ἄνευ ὅμως τῆς θείας μεγαλοπρεπείας, ἧς ἀποπνέει ὁ Παρθενῶν, γυμνὸς συνάμα τοῦ ἐπιβάλλοντος ὕψους, δι' οὗ περιβάλλει τὸν τῆς Παρθενῶν ναὸν ἢ ἰσχυρὰ πρὸς τι κέντρον, ὑψηλὰ εἰς τὸ ἄπειρον χανόμενον, σύγκλισις τῶν κρατερῶν αὐτοῦ κίωνων καὶ τὸ καμπύλον ὄλον τῶν γραμμῶν τοῦ κρητιδώματος, ὧν στερεῖται ὁ τοῦ ἥρωος ναός· τὸ ὄλον αὐτοῦ ἐμποιεῖ γαλήνην τινα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ ἀλλὰ καὶ περιορισμὸν εἰς τὰ ἐγκόσμια, ἐν ᾧ ἡ θέα τοῦ Παρθενῶν, συνάπτουσα τὸ τολμηρὸν ἐν τῇ ἐπιβολῇ καὶ τὴν ἰσχυρὰν τοῦ πνεύματος ἀνάτασιν καὶ πῆσιν, ὠθεῖ εἰς ἀναγνώρισιν τῆς θείας μεγαλειότητος ἀπέναντι τῆς ταπεινότητος καὶ, ὅπως δὴ ποτε, ἀνθρωπίνης φύσεως ἐνὸς ἥρωος, ἀνάλογον τῆς ὁποίας παρουσιάζεται τὸ ὄλον ἐξωτερικὸν τοῦ Θεσείου.

Εἰς τὴν τεχνοτροπίαν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὠκοδομήθη, πρέπει νὰ ἀποδοθῶσιν αἱ τεχνικαὶ διαφοραὶ, αἱ πρὸς τοὺς ὑστερώτερον κτισθέντας ναοὺς ἔχει· τοιαῦται δὲ εἶνε: α') ὅτι ἔχει τοὺς μὲν δύο ἀνωτέρους ἀναβαθμοὺς τοῦ κρητιδώματος ἐκ Πεντελησίου, τὸν δὲ τρίτον, τὸν κατώτερον, ἐκ παρίνου τοῦ Πειραιῶς λίθου. β') ὅτι ὁ τοῖχος τοῦ σηκοῦ ἔχει θάσιν, ἐν ᾧ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ Δωρικῆς κίονος (ὃν ἀκολουθεῖ, ὡς πρὸς τὴν διακόσμησιν καὶ διαίρεσιν, πάντοτε ὁ τοῖχος τοῦ σηκοῦ) εἶνε ὅτι θάσιν α- μέρως· ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου, ἄνευ ἰδίως θάσεως.

γ') ὅτι ὄλα αἱ μετόπαι τοῦ περιστυλίου δὲν ἔχουσιν ἀνάγλυφα. δ') ὅτι ἡ ζωοφόρος δὲν περιβάλλει ὄλον τὸν σηκὸν καὶ ε') ὅτι τὰ φατνώματα ἔχουσι καλυμμάτια ἐξ ἰδιαίτερου λίθου. Ἐν γένει δὲ, ὡς κεφάλαιον τῶν διαφορῶν τούτων, καὶ ὡς χαρακτηριστῆρ, ἴσως, τῶν παλαιότερων ναῶν, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἡ ἐν τῷ ναῷ τούτῳ παρατηρουμένη τάσις εἰς καλλιτέραν διακόσμησιν τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους, καὶ ἡ μεγαλειτέρα ἐπιμέλεια περὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, ἰδίως δὲ τῶν ἀναγλύφων, ἐν ᾧ εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα ναοὺς ἡ αὐτὴ κατεβάλλετο φροντίς δι' ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν.

Κατὰ τὸ 667 μ.Χ. ὁ ναὸς μετεβλήθη εἰς Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, ἀγίου δηλ. ἀναλόγου τὴν ἰδέαν τῷ Θεσῆϊ, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς μετατροπαῖς τῶν ναῶν τῶν Ἑθνικῶν εἰς Χριστιανικοὺς. Κατὰ τὴν μετατροπὴν ταύτην ὑπέστη μεταβολὰς τινὰς εἰς τὰ μέρη αὐτοῦ· οἱ δύο κίονες τοῦ προνάου ἀφαιρέθησαν, ἵνα κατασκευασθῆ ἡ μεγάλη ἀψὶς τῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας· ἄδηλον ὑπὸ τίνων ἐκρημίσθη ὁ τοῖχος ὁ χωρίζων τὸν πρόναον τοῦ κυρίως σηκοῦ, δὲν πιστεύομεν δὲ ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἔρριψαν τοῦτον, διότι ἦτο ἀναγκαιὸς εἰς αὐτοὺς πρὸς χωρισμὸν τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τὸν λοιπὸν ναὸν φαίνεται μᾶλλον ὅτι αὐτοὶ κατασκεύασαν τὰς δύο, πεφοραγμένας νῦν, μικρὰς θύρας ἐπὶ τῶν πλαγίων τοῦ προνάου τοίχων, ἵνα εἰσέρχωνται ἐκεῖθεν εἰς τὸ ἱερόν. Θύραν μεγάλην τῆς ἐκκλησίας κατασκεύασαν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ χωρίζοντος τὸν σηκὸν τοῦ ὀπισθοδόμου· ταύτην ὅμως ἠναγκάσθησαν νὰ κλείσωσι κατὰ τὴν Τουρκικὴν ἐπιδρομὴν καὶ νὰ κατασκευάσωσι δύο μικροτέρας, τὴν μὲν κατὰ τὸ μέσον τῆς βορείας πλευρᾶς, πεφοραγμένην νῦν, τὴν δὲ κατὰ τὸ μέσον τῆς νοτίας, δι' ἧς εἰσέρχεται τις σήμερον εἰς τὸν ναὸν· ταύτην δὲ τὴν προφύλαξιν ἔλαβον ἵνα ἀποτρέψωσι τοὺς βαρβάρους τῆς συνθητικῆς ἣν εἶχον, νὰ εἰσελεύωσιν ἐφιπποὶ ἐντὸς τῶν ναῶν καὶ βεβηλώσιν αὐτούς· ἀλλ' εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν αἱ προφυλάξεις αὗται, διότι μετ' ὀλίγον ὁ ναὸς μετεβλήθη εἰς στάβλον Τουρκικόν. Ὁ Breton λέγει ὅτι μετὰ ταῦτα εἰσέπαινον ἐκεῖ (περὶ αὐτὸν ἴσως) οἱ ξένοι οἱ ἐν Ἀθήναις ἀποθνήσκοντες. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἔθνους χρησιμεύει εἰς ἐναπόθεσιν ἀρχαιοτήτων.

Ἐκτὸς τῶν μεταβολῶν τούτων ὑπέστη καὶ οὐκ ὀλίγας ἄλλας βλάβας· πολλοὶ δηλ. τῶν κίωνων μετατοπίσθησαν ὑπὸ σεισμῶν, ὁ τῆς Δ. γωνίας ἐρράγη ὑπὸ κεραυνοῦ, διὸ συνέχεται στεφάνοις σιδηροῖς κωλύουσι τὴν κατάπτωσιν αὐτοῦ, καὶ ὄλον δὲ τὸ ὑπὲρ αὐτὸν μέρος τοῦ θριγμοῦ μετεκινήθη· ἴσως, ἐπειδὴ εἰς τὸ διάστημα τοῦ μεταστυλίου δύο κίωνων περὶ τὸ μέσον τῆς Β. πλευρᾶς καὶ δύο ἐγγὺς τοῦ δυτικοῦ πέ-

ρατος τῆς Ν. δὲν ἠδύναντο νὰ ἐμβάλλωσι μνημεῖόν τι ἢ λάρνακα, οἷαν εἶδεν ὁ Breton κατὰ τὴν νοτιάν πλευράν τοῦ ναοῦ ἐξῶθεν τοῦ περιστευλίου, ἐκοίλαναν ἀποτόμως ταμύοντες εἰς ὕψος ἐνὸς περίπου μέτρου τὰ ἀντικρίζοντα κάτω μέρη τῶν ῥηθέντων κίωνων. Ἐκτὸς δὲ τῶν κίωνων τούτων καὶ ὄλοι σχεδὸν οἱ ἄλλοι ἐβλάβησαν κατὰ τὴν τοῦ 1821 ἐπανάστασιν. Ἡ στέγη ἔπαθε τὴν μεγαλύτεραν φθοράν, διότι ὁ μὲν ὀπισθόδομος ἀπεστεγάσθη ὅλως, αἱ στοαὶ διασπάζουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ δοκὸν τινα ἢ δύο δοκοὺς μετὰ φατνωμάτων καὶ τούτων ἄνευ καλυμματίων· μόνον δὲ ἡ στέγη τῆς στοᾶς τοῦ προναοῦ δικτηρεῖται ἐν καλῇ καταστάσει, ἂν καὶ πολλῶν φατνωμάτων καὶ ταύτης ἀπώλοντο τὰ καλυμματία. Τὰ ἀνάγλυφα ἠκρωτηριασμένα, τινὰ δὲ τῶν μετοπῶν καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀποτετριμμένα. Τῆς μαρμαρίνης στρώσεως τοῦ ἐδάφους τοῦ περιστευλίου, ἐκτὸς τῶν ὀκτὼ μεγάλων πλάκων τῆς κυρίας προστάσεως, αἱ διέσωσεν ἡ κατασκευὴ τῆς μεγάλης ἀψίδος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, διετηρήθησαν τῆδε κακεῖσε, κατὰ τὰς ἄλλας στοὰς, τεμάχιά τινα τοῦ σηκοῦ ὅμοι; τὸ ἔδαφος ὅλως κατεστράφη.

Καὶ μεθ' ὅλα; ὅμοι; τὰς καταστροφὰς ταύτας ὁ ναὸς δικτηρεῖται εἰς ἀρίστην, σχετικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους, κατάστασιν, περιφρονήσας τόσους καὶ τόσους αἰῶνας, ἵνα δικαιώσῃ τοὺς ἀνεγείραντας αὐτὸν καὶ στήσαντας ἐκεῖ ὡς σύμβολον τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἐνόητος καὶ ὁμοιοῖας, ἣν εἰς καὶ μόνος ἄνθρωπος κατώρθωσεν, ὁ Θεσεύς, καὶ ἵνα διδάξῃ τὸ σημεῖον τῆς ἐν τῇ τέχνῃ προόδου τῆς ἐποχῆς, τὴν ὁποίαν μετὰ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης ἀντιπροσωπεύει.

ΓΑΡ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΗΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Μάννα.

Ἄνομα ἑβραϊκὸν ἄκλιτον, σημαῖνον κυρίως τὴν ἕκτακτον ἐκείνην τροφήν, δι' ἣς ὁ Θεὸς ἔθρεψεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὄνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τῆς ἐρωτήσεως τί τοῦτο; (ἑβρ. *μάν* χροῦ= *μάρνοδ*= *μάννα*)· διότι ἰδόντες οἱ Ἰσραηλίται κατὰ πρόωτον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς τροφῆς καταπεσόντες ἐξ οὐρανοῦ καὶ καλύψαντες πάντας αὐτῶν τὴν παρεμβολήν, ἀγνοοῦντες, ἠρώτων ἀλλήλους· τί ἐστὶ τοῦτο; ἢ δ' ἐρώτησις ἔμεινεν ἔπειτα ὡς ἐπωνυμία τοῦ πράγματος.—Ἐτεροι παράγουσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ ῥήματος *μανά*, ἧτοι *ἀριθμεῖν*, *ὀρίζειν* (διότι ἕκαστος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐλάμβανεν ὀρισμένην καὶ μεμετρημένην μερίδα τοῦ μάννα).

Περὶ τὰς 90,000 ξένων διαχειμάζουσι κατ' ἔτος ἐν Ῥώμῃ, 7,000 δὲ τεχνῆται τρέφονται ἐν αὐτῇ ἐξ ἀντιγραφῶν καὶ ἀπομιμήσεων καλ-

λιτεχνημάτων, καὶ 7 ἑκατομμυρίων φράγκων γίνονται κατ' ἔτος τῇ πόλει πρόσδοι τελωνιακαὶ ἐκ τῶν ἐξαγομένων ὑπὸ τῶν ξένων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἔργων τῆς τέχνης.

ΥΨΗΛΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἐν Ἀθήναις.

Ὁ κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἀσυνήθης καύσων ἦτο ἐπόμενον ὅτι ἤθελε διεγείρει τὴν γενικὴν προσοχήν. Ἐνταῦθα δημοσιεύω, πρὸς διόρθωσιν ὑπερβολικῶν διαδόσεων περὶ τῆς θερμοκρασίας, τὰς ἐμὰς καὶ τὰς τοῦ κ. Ἀλεξ. Βουρλῆ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις, τὰς γινόμενας ἐν θερμομέτροις ἐν οἷς ἐκάστου βαθμοῦ τῆς κλίμακος αὐτῶν μοῖ ἦτο γνωστός ὁ ἀντιστοιχῶν ἐκ τῆς διορθώσεως. Τὸ θερμομέτρον ὡς εἰκὸς ἦτο ἐν σκιᾷ, εἰς τὸν ἄνεμον ἐκτεθειμένον καὶ προπεφυλαγμένον ἀπὸ τῆς ἀκτινοβολίας τῶν περὶ αὐτὸ τοίχων.

Ἰουλίου $\frac{1}{13}$	Μέγιστον=	29, °3	Ἐλάχιστον	18, °6	C
» $\frac{2}{14}$	»	31, 0	»	20, 0	»
» $\frac{3}{15}$	»	32, 8	»	22, 4	»
» $\frac{4}{16}$	»	36, 5	»	23, 4	»
» $\frac{5}{17}$	»	38, 5	»	26, 6	»
» $\frac{6}{18}$	»	40, 0	»	27, 0	»
» $\frac{7}{19}$	»	37, 0	»	27, 8	»

Ἡ μέγιστη λοιπὸν θερμοότης ἐγένετο τῇ $\frac{6}{18}$ Ἰουλίου, ὅτε ἦτο 40 C. ἢ 32 R. θερμοκρασία, σπανία εἰς τὰς Ἀθήνας, δις ὑπ' ἐμοῦ παρατηρηθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1859.

Ἀθῆναι, 1877, 7]19 Ἰουλίου.

Δ^{ος} Ι. Φ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΣΜΙΑΤ
Διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀστρονομικεῦ.

Η ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ E. Siebecker].

Τὴν ἄγχαμον παρήλικα οἱ μὲν ποιηταὶ καὶ μυθιστοριογράφοι παρέστησαν ὡς ζηλότυπον καὶ χαϊρέακκον πλάσμα, ἢ δὲ κοινὴ γνώμη ὡς γελοῖον. Ἀλλ' ἡμεῖς τοὺς μὲν ποιητὰς καὶ μυθολάσττας εὐρίσκομεν ἀδίκους, τὴν δὲ κοινὴν γνώμην ἀνόητον.

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ ὄριμος παρθένος παρίσταται ἡμῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠχρὰ, λιπόσρκος, γωνιώδης, κοίλους ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς, ἄκκμπτος τὴν στάσιν, ἄχαρις εἰς τὰς κινήσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐστερημένη κάλλους. Ἀλλ' οὕτω κρίνοντες λησμονοῦμεν ὅτι εὐτυχῆς ἔρωσι εἶναι ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς γυναικείας καλλονῆς. Ἡ γράκι κόρη ἐκ τῆς γωνίας εἰς ἣν περιωρίσθη ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν νόμων βλέπει τὸν ἔρωτα παρερχόμενον ἐνώπιόν της καὶ οὐδέποτε ἐγγίζοντα αὐτήν.

Ἡ ἰδιάζουσα αὐτῇ ἀπάθεια ἀποδίδεται εἰς ἔλλειψιν εὐκισθησίας, οὐδεὶς δὲ ἀναλογίζεσθαι ὅσοος κρύπτεται ὑπὸ τὸ κάλυμμα τοῦτο θη-